

KRIJGSGEVANGENEN

overmaken van gelden naar Bangkok en de Nederlandse sloot zich daarbij aan. In mei '44 droeg de Zwitserse consul een derde zending hulpgoederen aan de Japanners over en hetzelfde deed zijn collega te Saigon ten behoeve van een kamp met vijftienhonderd Geallieerde krijgsgevangenen (onder wie achthonderd van het Knil), van wie bijna de helft ziek was. In juli kon de Zwitserse consul in Bangkok voor een vierde zending zorgdragen – zijn Zweedse collega nam twee zendingen voor zijn rekening ter waarde van ca. f 32 000. In oktober kwam het tot de vijfde zending van de Zwitserse consul, waarvan voor de Nederlandse krijgsgevangenen goederen tot een waarde van ca. f 43 000 bestemd waren – de consul had evenwel in die tijd de sterke indruk dat de Japanners goederen achterhielden. Niettemin werd de hulpverlening tot het einde van de oorlog voortgezet. Van Londen uit heeft het Nederlandse Rode Kruis er in totaal ca. f 120 000 voor ter beschikking gesteld – wat van de daarmee gekochte hulpgoederen de Nederlandse krijgsgevangenen inderdaad heeft bereikt, is een open vraag. Bij enkele gelegenheden zijn in sommige kampen in Birma Rode Kruis-pakketten uitgedeeld, nl. in januari, mei, juni en december '44, maar wij weten niet of dit pakketten van het eerste schip uit Lourenço Marques zijn geweest dan wel het resultaat van de inspanningen van de consuls van Zwitserland en Zweden te Bangkok.

*

Wij memoreerden het bedrog dat door Japanse kampcommandanten in Japan en op Formosa werd gepleegd. Wat bewijst het anders dan dat de betrokken Japanners heel wel wisten hoe de behandeling van krijgsgevangenen naar de opvattingen van Japans vijanden *behoorde* te zijn?

Eenzelfde, zo mogelijk nog stuitender bedrog werd gepleegd toen de Japanners, met verlof van de autoriteiten in Tokio, in juni '43 op Java en Formosa en in '44 in Singapore filmopnamen maakten die bij vertoning de indruk zouden wekken dat het Japans krijgsgevangenen aan niets had ontbroken.

De opnamen op Java werden gemaakt met de bedoeling kopieën van de gemonteerde film per parachute boven Australië af te werpen.¹ De film kreeg als titel '*Australia Calling*' – Nederlandse, Britse en Australische krijgsgevangenen alsmede vrouwen en kinderen van Nederlandse krijgs-

¹ Dit voornemen is niet uitgevoerd.